

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 20. septembra 2024. godine
Ref.br.:AGJ 2539/24

PRESUDA

u

slučaju br. KI177/22

Podnosilac

Pashk Bibaj

**Ocena ustavnosti presude [AC-II-21-0058] Žalbenog veća Posebne komore
Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za
privatizaciju od 23. maja 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija, i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Pashk Bibaj iz opštine Đakovica (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), kojeg zastupa Prek Kola, advokat iz opštine Đakovica.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [AC-II-21-0058] Žalbenog Veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 23. maja 2022. godine (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS-a).
3. Podnosilac zahteva je osporenu odluku primio dana 2. novembra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti presude [AC-II-21-0058] Žalbenog veća PKVS-a od 23. maja 2022. godine, za koju podnosilac zahteva tvrdi da su povređena njegova prava koja su zagantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo, na članu 22. (Procesuiranje podnesaka) i članu 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 (petnaest) dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedene Uredbe, kojom je ukinut Pravilnik o radu Ustavnog suda br. 01/2018. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78 (Prelazne odredbe) Pravilnika o radu br. 01/2023, izuzetno će se i dalje primenjivati pojedine odredbe Pravilnika o radu br. 01/2018 u slučajevima registrovanim u Sudu pred ukidanje, samo ako i u meri u kojoj su povoljniji za stranke.

Postupak pred Ustavnim Sudom

7. Dana 16. novembra 2022. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zahtev, koji je Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) primio 18. novembra 2022. godine.
8. Dana 2. decembra 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva.
9. Dana 2. decembra 2022. godine, Sud je obavestio PKVS o registraciji zahteva i zatražio je povratnicu kojom se dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu presudu Žalbenog veća PKVS-a.
10. Dana 5. decembra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI177/22] imenovala sudiju Bajrama Ljatifija, za sudiju izvestioca i odlukom [br. KSH. KI177/22] je imenovala Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Safet Hoxha (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).

11. Dana 5. decembra 2022. godine, PKVS je dostavio Sudu zatraženu povratnicu, kojom se dokazuje da je pravni zastupnik podnosioca zahteva primio osporenu presudu Žalbenog veća PKVS-a 2. novembra 2022. godine.
12. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kojom prilikom je i počeo njegov mandat na Sudu.
13. Dana 29. maja 2023. godine, Sud je zatražio od PKVS-a kompletan spis predmeta.
14. Dana 1. juna 2023. godine, PKVS je dostavio Sudu traženi spis predmeta.
15. Dana 14. juna 2023. godine, Sud je prvenstveno obavestio Osnovni sud o registraciji zahteva i istovremeno je zatražio da se Sud obavesti da li je podnosilac zahteva podneo odgovor na žalbu Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).
16. Dana 26. juna 2023. godine, Osnovni sud je dostavio objašnjenja i dodatne dokumente.
17. Dana 1. avgusta 2023. godine, Sud je poslao PKVS-u dopis, kojim je tražio davanje odgovora ili informacija na sledeća pitanja:

„(i) Da li je podnosilac zahteva bio obavešten u vezi sa sprovođenjem sudskog postupka po njegovom predmetu pred Posebnom Komorom Vrhovnog suda Kosova?

(ii) Da li je podnosilac zahteva podneo neki dokument/odgovor u odbrani njegovog predmeta pred Posebnom Komorom Vrhovnog suda Kosova?“
18. Dana 2. avgusta 2023. godine, PKVS je podneo svoje odgovore na pitanja Suda, koje će se predstaviti u nastavku ove presude.
19. Dana 18. januara 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i odlučilo da se razmatranje slučaja odloži za neku od narednih sednica, sa zahtevom da se isti dopuni dodatnim objašnjenjima.
20. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je počeo njegov mandat u Sudu.
21. Dana 7. maja 2024. godine, Sud je poslao dopis Apelacionom sudu tražeći odgovore na sledeća pitanja:

„(i) Da li je vaš Sud u konkretnom slučaju, odnosno u vezi sa mesnom nadležnošću, doneo odluku kojom je proglasio sebe nenadležnim? Ako je to slučaj, da li je podnosilac zahteva obavešten o ovoj odluci?; i

(ii) U nastavku toga, u slučaju donošenja takve odluke kojom je Apelacioni sud proglasio sebe nenadležnim, molimo vas dostavite Sudu kopiju odluke i informaciju o tome da li je podnosilac zahteva obavešten o odluci za ustupanje predmeta Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.“
22. Dana 8. maja 2024. godine, Apelacioni sud je dostavio Sudu kopiju Propratnog akta [Ac. br. 5176/19] koji je dostavljen PKVS-u 28. septembra 2021. godine.
23. Dana 6. juna 2024. godine, Sud je vratio spis predmeta PKVS-u.

24. Dana 4. septembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva. Istog dana, Sud je jednoglasno odlučio da (i) proglasi zahtev prihvatljivim, i (ii) utvrdi da presuda [AC-II-21-0058] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća PKVS-a nije u skladu sa stavom 1 člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a; i (iii) vrati presudu [AC-II-21-0058] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća PKVS-a na presuđivanje prema zaključcima presude Suda.

Pregled činjenica

25. Dana 23. aprila 2001. godine, podnosilac zahteva u svojstvu kupca i Zemljiogradnička zadruga „Bec“, sa sedištem u opštini Đakovica – u svojstvu prodavca, zaključili su Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti, odnosno parcele br. 731, br. 732 i br. 733.
26. Iz spisa predmeta proizilazi da je 14. marta 2002. godine Opštinski sud u Peći, odlukom [Vr. br. 2073/2002] potvrdio Ugovor o kupoprodaji (u daljem tekstu: Ugovor o kupoprodaji).
27. Dana 3. marta 2005. godine i 5. jula 2006. godine, Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) je zatražila od direktora za katastar, geodeziju i vlasništvo u opštini Đakovica da ne sprovede katastarske promene na osnovu kupoprodajnog ugovora, na ime i naziv podnosioca zahteva.
28. Dana 7. marta 2005. godine, KPA je pismom obavestila predsednika Opštinskog suda u Peći o poništenju pomenutog kupoprodajnog ugovora, navodeći da KPA upravlja svim društvenim ili javnim preduzećima koja su registrovana ili posluju na teritoriji Kosova u skladu sa Uredbom 2002/12 UNMIK-a osnivanju Kosovske povereničke agencije.
29. Na osnovu spisa predmeta, odnosno prema sertifikatu o imovinskim pravima izdatim od strane Direkcije za katastar, geodeziju i vlasništvo u Opštini Đakovica dana 04. marta 2019. godine, odnosno sertifikati u vezi sa parcelom [br. 731-0] i [br. 459/19], u vezi parcele 734-0, a koje su predmet Ugovora od 23. aprila 2001. godine, izdate su na ime podnosioca zahteva, kao vlasnika ovih parcela.
30. Dana 28. aprila 2016. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), podnela je tužbu za poništenje spornog ugovora pred Osnovnim sudom u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovni sud). KAP je, kroz podnetu tužbu, tvrdila da je Zemljiogradnička zadruga „Bec“ (u daljem tekstu: ZZ „Bec“) društveno preduzeće koje je stavljeno pod upravu KAP-a, tako da KAP ima punu pravnu sposobnost da preuzima, drži ili prodaje imovinu „kao i to da ima sva očigledna ovlašćenja za potpuno ispunjavanje dužnosti i ovlašćenja koja su joj data Zakonom br. 04/L-034 o KAP-u; kao i da tuži i bude tužen u njeno ime“. KAP je, između ostalog, naglasila da je u skladu sa odlukom Odbora KAP-a, prema članu 9. (Likvidacija sprovedena od strane Agencije) Zakona br. 04/L-034 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, iz 2011. godine (u daljem tekstu: Zakon o KAP-u), likvidacija preduzeća ZZ „Bec“ je stupila na snagu 9. septembra 2013. godine i da predmetnim preduzećem upravlja Organ za likvidaciju.
31. KAP je svoju tužbu za poništenje osporenog ugovora obrazložila time što (i) je zaključeni ugovor u potpunoj suprotnosti sa Zakonom o KAP-u; (ii) ugovor nema pravni osnov i zaključen je u potpunoj suprotnosti sa članom 6 Uredbe br. 2000/54 UNMIK-a od 27. septembra 2000. i članom 5 Uredbe br. 2002/12 UNMIK-a od 13. juna 2002. godine; (iii) ugovor je potpisalo neovlašćeno lice i to ima za posledicu apsolutnu nevažnost ugovora i; (iv) Opštinski sud u Peći – koji je overio ugovor, nije bio nadležan u teritorijalnom aspektu pošto su predmet ugovora bile katastarske parcele na teritoriji Đakovice. U nastavku, PAK je tvrdio da: „na osnovu člana 86. Zakona o imovinsko-

pravnim odnosima, oblik ovog ugovora je bio predmet zakonodavstva Kosova, zakona na snazi, odnosno člana 26. tačka 14. Zakona o redovnim sudovima (Službeni list SAPK-a 2178) kao i člana 13. Zakona o vanparničnom postupku (Službeni list SAPK-a-a 422/39) gde je propisano da, kako bi ugovor bio punovažan mora biti overen u nadležnom sudu, što je u ovom konkretnom slučaju bio Opštinski sud u Đakovici i nijedan drugi sud. Ovaj ugovor je overen u sudu u Peći“, i „ovaj sud nije bio teritorijalno nadležan za overu ugovora o kupoprodaji, pošto su predmet ovog ugovora katastarske parcele evidentirane u Brekovcu, vlasništvo ZZ „Bec“ koji se nalazi u Opštini Đakovica. Prema tome, sa pravne tačke gledišta teritorijalne nadležnosti, a ne ugovora o kupoprodaji ove imovine, trebalo bi biti overen u Opštinskom sudu u Đakovici, gde se de facto i de jure nalazi imovina i predmet ugovora“. Na kraju, KAP je precizirao da: „Relevantni pravni okvir nakon 1999. godine, počev od 10. juna 1999. godine, utvrdio je da je sva pokretna i nepokretna imovina na Kosovu pod upravom UNMIK-a, Uredbom 1999/1, član 6, vlasnik prava korišćenja, odnosno u ovom vremenu je taj na čije ime se imovina nalazi u javnom registru.

32. Dana 2. februara 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo odgovor na tužbu KAP-a, u potpunosti osporavajući tužbu, iz razloga što (i) isti, kao laik u ovom obligacionom odnosu, nije imao i nije mogao imati saznanje da predmetom ugovora upravlja KAP; (ii) prodavac - potpisnik ugovora je morao biti obavešten od KAP-a, da nema ovlašćenja da otuđi nepokretnu imovinu ZZ „Bec“; (iii) Opštinski sud u Peći je trebalo da zna da se takav ugovor ne može legalizovati; (iv) da je podnosilac zahteva, ne znajući za ove zabrane, stupio u ugovorni odnos u dobroj veri. U nastavku, podnosilac zahteva je takođe precizirao da je nakon potpisivanja ugovora imovina upisana na njegovo ime u odgovarajućim katastarskim knjigama.
33. Dana 2. avgusta 2019. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 210/16] odlučio da (i) odbije tužbeni zahteva KAP-a kao neosnovan, kojim je tražio da se overeni ugovor od 14. marta 2002. godine proglašeni nevažećim; (ii) odbije tužbeni zahtev PAK-a kao neosnovan, kojim je tražio da se podnosilac zahteva obaveže da katastarske parcele preda PAK-u u posed i; (iii) obaveže PAK da podnosiocu zahteva isplati proceduralne troškove.
34. Osnovni sud je gore navedenom presudom potvrdio da (i) je podnosilac zahteva kupac nepokretnosti u dobroj veri, koje su predmet ugovora; (ii) su nepokretnosti i dan danas upisane na ime podnosioca zahteva; (iii) je sam [PAK] zanemarila takvu prodaju zbog činjenice jer nije bila u mogućnosti da upravlja preduzećima pošto je ista prvobitno osnovana na osnovu UNMIK Uredbe 2002/12 koja je stupila na snagu 13.06.2002. godine, dok je ugovor zaključen dana 14.03.2002. godine; (iv) „nije poznato [kada] je A.D „Bec“ uzeto pod upravu jer je ista bila registrovana kao akcionarsko društvo, dok je preduzeće stupilo u likvidaciju odlukom KAP-a dana 09.09.2013. godine“. Takođe, tužilac je tek 2005. godine preduzeo radnju sa dva dopisa, i to obraćanjem Obaveštenjem od 07.03.2005. godine, upućeno predsedniku Opštinskog suda u Peći sa zahtevom za poništenje ugovora koji je predmet ovog slučaja, uz napomenu da KAP upravlja svim društvenim ili javnim preduzećima koja su upisana ili posluju na teritoriji Kosova, u skladu sa UNMIK Uredbom 2002/12 o osnivanju Kosovske povereničke agencije“ i (v) „Obaveštenjem od 05.07.2006. godine upućeno direktoru za katastar, geodeziju i vlasništvo u Đakovici, [...] gde je pomenuto da smo Vam poslali pismo od 03.03.2005. godine da se ne sprovedu katastarske izmene iz ugovora pod nazivom g. Pashk Bibaj, i sve te posredne radnje pošto tuženi nije obavešten, a nisu preduzete mere prema rukovodstvu preduzeća (ili bar nisu predstavljene) koji su prodali nepokretnost koja je predmet ovog ugovora“.
35. Tačnije, presuda Osnovnog suda pojašnjava da: „[Osnovni sud] je potvrdio činjenicu da je tuženi bio kupac u dobroj veri i da je ispunio svoje ugovorne obaveze; (ii)

nepokretnosti pre kupoprodajnog ugovora su bile upisane na ime A.D. Bec; i (iii) ovo preduzeće je prvobitno formiralo Komisiju za prodaju, koja je odlučila da se nepokretnost koja je predmet kupoprodajnog ugovora proda podnosiocu zahteva.

36. Dana 16. septembra 2019. godine, protiv presude [C. br. 210/16] Osnovnog suda, KAP je podneo žalbu pri Apelacionim sudom zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešnog ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kao i pogrešne primene materijalnog prava.
37. Dana 19. septembra 2019. godine, Osnovni sud je dostavio podnosiocu zahteva kopiju žalbe KAP-a za odgovorna žalbu.
38. Dana 16. oktobra 2019. godine, Osnovni sud je poslao Apelacionom sudu spise predmeta, odnosno presudu [C. br. 210/16] Osnovnog suda kao i žalbu KAP-a.
39. Dana 5. novembra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo odgovor na žalbu, kroz koju je osporio žalbu KAP-a sa obrazloženjem da su (i) tvrdnje KAP-a deklarativne i nisu zasnovane na dokazima i činjenicama; (ii) ni u jednom trenutku u žalbi KAP nije naglasila konkretne povrede za koje Osnovni sud tvrdi da ih je počinio, već se samo oslanja na svoje pretpostavke i ne nudi nikakve argumente u vezi sa suštinskim proceduralnim povredama; i (iii) da je Osnovni sud na pravičan i potpun način potvrdio činjenično stanje na osnovu dokaza i činjenica pronađenih u dokumentima slučaja, kao i u svedočenju podnosioca zahteva.
40. Dana 6. novembra 2019. godine, Osnovni sud je prosledio odgovor na žalbu podnosioca zahteva Apelacionom Sudu za "dalje radnje".
41. Dana 7. novembra 2019. godine, Apelacioni sud je primio odgovor na žalbu podnosioca zahteva.
42. Dana 28. septembra 2021. godine, Apelacioni Sud je propratnim aktom [Ac. br. 5176/19] prosledio spise predmeta u PKVS, s obzirom da je na osnovu člana 5. (Nadležnost) stav 4. Zakona br. 06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Zakon o PKVS-u), PKVS ima predmetnu nadležnost da odlučuje po žalbi KAP-a.
43. U propratnom aktu Apelacionog suda dostavljenom Žalbenom veću PKVS-a, navodi se da su: „*Stranke u postupku u ovom spornom predmetu Društveno preduzeće „Bec“ sa sedištem u selu Bec, opština Đakovica, koju zastupa Kosovska agencija za privatizaciju (KAP), Regionalna kancelarija, kao tužilac i Pashk Bibaj iz Đakovice, kao tuženi, sa predmetom tužbe poništenje ugovora o kupoprodaji i predaji nepokretnosti. Zakon br. 06/L-086, o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na KAP, član 5, stav 4, predvideo je da za svaki zahtev, predmet, slučaj ili postupak (zajedno imenovani dalje u tekstu kao predmet) upućenih drugim sudovima, do dana stupanja na snagu ovog zakona, taj Sud nastavlja nadležnost na predmet dok rešenja i presude u vezi sa tim predmetom podležu razmatranju od strane Posebne komore, pod uslovom blagovremenog podnošenja podneska od strane ili treće strane koja je oštećena. Stoga, na osnovu gore navedenog, dostavljamo Vam na dalju nadležnost građanski predmet Ac. br. 5176119 sa svim dopisima, radi odlučivanja po tužbi tužioca, podnetoj protiv presude Osnovnog suda u Đakovici C. br. 21 0116, od 02.08.2019. godine“.*
44. Dana 4. oktobra 2021. godine, PKVS je primio spise predmeta od Apelacionog suda i slučaj je upisao u Žalbenu veću PKVS-a pod brojem AC-II-21-0058.

45. Na osnovu spisa predmeta dostavljenom u PKVS proizilazi da docnji nije primio odgovor podnosioca zahteva na žalbu KAP-a.
46. Štaviše, na osnovu odgovora Apelacionog suda, podnetog Sudu 8 maja 2024. godine, proizilazi da podnosilac zahteva takođe nije bio obavešten u vezi sa prenosom njegovog predmeta u Žalbenom veću PKVS-a.
47. Dana 23. maja 2022. godine, Žalbeno veće PKVS-a je presudom AC-II-21-0058 odlučilo da (i) usvoji žalbu PAK-a kao osnovanu; (ii) preinači presudu [C. br. 210/16] Osnovnog suda od 2. avgusta 2019. godine; (iii) poništi ugovor o kupoprodaji [Vr. br. 2073/2002] overen 14. marta 2002. godine; i (iv) obaveže podnosioca zahteva PAK-a da mu vrati u posed nepokretnosti, koje su predmet ugovora o kupoprodaji.
48. U vezi sa održavanjem ročišta, Žalbeno veće je (i) odlučilo da ne održi usmenu raspravu; i (ii) u vezi sa odgovorom na žalbu KAP-a, Žalbeno veće je preciziralo da: *„na osnovu dostavnice koja postoji u spisu, žalbu KAP-a je prihvatio advokat tuženog dana 19.09.2019, međutim nema dokaza u spisu da je dat bilo kakav odgovor na ovu žalbu“*.
49. Dok, u vezi nadležnosti PKVS-a da odlučuje po tužbi KAP-a, Žalbeno veće PKVS-a je preciziralo da: *„Predmet spora je zahtev za priznanje prava svojine na navedenim parcelama. Ove parcele pre njihove prodaje bile su na ime DP ZZ „BEC“, Đakovica. Za ovu tužbu je imao predmetnu nadležnost Osnovni sud u Đakovici, a takođe je i žalba tužioca podneta protiv presude ovog suda C. br. 210/16 od 02.08.2019. godine, nepravedno je upućen Apelacionom sudu u Prištini, pošto u vreme podnošenja žalbe 16.09.2019. godine, ovaj Sud nije bio nadležan da odlučuje po ovoj žalbi.“* U nastavku, Žalbeno veće je utvrdilo da je na osnovu članova 5. i 6. i stava 1 člana 76. (Sukobi i tumačenje) Zakona o PKVS-u, *„PKVS ima predmetnu nadležnost i za takve tužbe, kao što je ovde slučaj“*.
50. Na kraju, u pogledu merituma žalbe, Žalbeno veće (i) je podržao kao osnovane tvrdnje KAP-a u pogledu ništavosti kupoprodajnog ugovora, overenog 14. marta 2002. godine jer je *„na osnovu člana 6 UNMIK Uredbe 2000/54 od 27.09.2000. godine, kojom se izmenjuje i dopunjuje UNMIK Uredba br. 1999/1 od 26.06.1999. godine, Specijalni predstavnik UNMIK-a je bio jedini organ nakon uključivanja Kosova pod međunarodni protektorat u junu 1999. godine, za upravljanje javnom imovinom, uključujući i društvenu imovinu“*; i kao takav je zaključan u suprotnosti sa odredbama ove Uredbe; (ii) kupoprodajni ugovor je overen od strane nenadležnog suda; (iii) Žalbeno veće ne osporava *„iskrenost i savesnost [podnosioca zahteva] koji je stupio u ugovorni odnos, ne znajući unapred neke činjenice koje su bile važne u procesu prodaje ove imovine, ali samo zbog poštenja tuženog, kupoprodajni ugovor nema pravni osnov da ostane na snazi na osnovu zakona koji je bio na snazi u vreme njegovog zaključenja“. A ako je [podnosilac zahteva] platio ugovorenu cenu na osnovu ovog ugovora kako tvrdi, za šta nema dokaza u spisima predmeta, on je očigledno povređen ovim ugovornim odnosom. Međutim, on ima mogućnost da traži odštetu i vraćanje uplaćenih sredstava u posebnom sudskom postupku ukoliko se to dogodilo“*.

i) Odgovor Osnovnog suda u Đakovici, podnet 26. juna 2023. godine

51. Dana 26. juna 2023. godine, Sud je dobio odgovore na pitanja Suda od Osnovnog suda u Đakovici.
52. U vezi sa pitanjem da li je podnosilac zahteva podneo odgovor na žalbu KAP-a Apelacionom sudu, Osnovni sud je pojasnio, kao u nastavku: (i) na presudu Osnovnog suda od 2. avgusta 2019. godine, PAK je 16. septembra 2019. godine podneo žalbu Apelacionom sudu; (ii) dana 19. septembra 2019. godine, zastupnik podnosioca zahteva

je primio žalbu KAP-a; (iii) „Pošto stranka ima rok od 7 dana da podnese žalbu, a to nije učinila na osnovu propratnog akta od 16.10.2023. godine, vidi se da je Sud poslao predmet zajedno sa svim spisima, uključujući i žalbu, na odlučivanje Apelacionom sudu. (iv) Apelacioni sud je dostavljeni predmet od Osnovnog suda primio 18.10. [2019. godine]; (iv) dana 5. novembra 2019. godine, pravni zastupnik podnosioca zahteva je u Osnovnom sudu podneo odgovor na žalbu; (v) Osnovni sud je odgovor na žalbu podneo Apelacionom sudu 6. novembra 2019. godine, a docnji je ovaj odgovor primio 7. novembra 2019. godine i (vi) „Što se tiče drugostepene odluke da li je odgovor uključen u žalbu, mi to ne možemo analizirati pošto je to drugostepena odluka, a što se tiče postupka, mi smo kao sud preduzeli sve radnje koje su bile u okviru naše nadležnosti“.

ii) *Odgovor Posebne komore Vrhovnog suda, podnet 2. avgusta 2023. godine*

53. Dana 2. avgusta 2023. godine, PKVS je na pitanje da li je podnosilac zahteva bio obavešten u vezi sa prenosom njegovog slučaja u PKVS, docnji je odgovorio, kao u nastavku:

„Povodom Vašeg zahteva u vezi sa predmetom AC-II-21-0058, obaveštavamo Vas da je originalni predmet zajedno sa svom pratećom dokumentacijom dostavljen Ustavnom sudu 01.06.2023. godine“.

Navodi podnosioca zahteva

54. Podnosilac zahteva navodi da je presuda [AC-II-21-0058] Žalbenog veća PKVS-a od 23. maja 2022. godine, doneta uz povredu njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLP-a i članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava.
55. Podnosilac zahteva naglašava da nakon dostavljanja predmeta u PKVS-u: „mi kao tužena strana nikada nismo obavešteni o toku ovog postupka i nije nam data mogućnost da iznesemo dokaze i činjenice u korist tuženog pred žalbenim većem Vrhovnog suda u cilju stvaranja jednakosti stranaka i procesnog prigovora“.
56. U vezi sa poništenjem ugovora, podnosilac zahteva navodi da: „Žalbeno veće je u svojoj presudi poništio Ugovor VR. br. 2073/2002 od 14.03.2002. godine, tako da ovaj ugovor nije tačno naznačen u navedenoj presudi kada je ovaj ugovor zaključen, pošto je dan ugovora od 23.04.2001. godine i sastavljen se 20.04.2001. godine i overen kod Okružnog suda u Peći dana 28.02.2002. godine, tako da se iz ovog činjeničnog stanja ne zna o kom ugovoru se radi pošto su datumi različiti, a ova presuda u ovoj formi ne može proizvesti pravno dejstvo, pošto je suprotno stvarnom činjeničnom stanju po ugovoru“.
57. Na kraju, podnosilac zahteva ističe sledeće: „[...] smatramo da je ova presuda zahvaćena povredom člana 31. Ustava Kosova za pravično suđenje, jer je Žalbeno veće moralo da otvori sednicu za razmatranje zbog promene nadležnosti i izmene presude na štetu tuženog, da bi isti mogao da iznese svoje tvrdnje u vezi sa činjenicama i dokazima za koje je žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda odlučilo, da bi sve stranke bile jednake u postupku“.
58. Što se tiče navoda u vezi sa povredom člana 32 Ustava, podnosilac zahteva naglašava da: „Ostale povrede postupka su zato što tužena strana nije blagovremeno bila obaveštena u vezi sa presudom Žalbenog veća [Ac-II-21-0058], iako je u ovom postupku bio angažovan advokat Prek Kola iz Đakovice, ovlašćenjem u spisu predmeta, ovom presudom su povređena prava tužene strane i bez obaveštenja o odluci suda do 02.11.2022. godine“.

59. Na kraju, podnosilac zahteva navodi da *“mi kao tužena strana nikada nismo obavešteni o toku ovog postupka i nije nam data mogućnost da iznesemo dokaze i činjenice u korist tuženog pred žalbenim većem Vrhovnog suda u cilju stvaranja jednakosti stranaka i procesnog prigovora”*.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- „1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

- „1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde“.*
[...]

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 5 (bez naslova)

- „5.1 Sud će dati mogućnost svakoj strani da se izjasni o zahtevima i iskazima suprotničke stranke.*
5.2 Samo u slučajevima utvrđenim ovim zakonom sud ima snagu da odluči o zahtevu o kojem suprotničkoj strani nije data mogućnost da se izjasni“.

Član 187 (bez naslova)

“187.1 Jedan primerak na vreme podnete žalbe, dozvoljive i potpune prvostepeni sud dostavlja suprotničkoj stranci koja može u roku od sedam dana da podnese upravu u ovom sudu odgovor na žalbu.

187.2 Jedan primerak odgovora na žalbu prvostepeni sud dostavlja odmah podnosiocu žalbe, ili kasnije u roku od sedam dana od njegovog pristizanja na sud.

[...]

Član 188 (bez naslova)

“188.1 Nakon prijema odgovora na žalbu , ili nakon isteka roka za odgovor na žalbu, prvostepeni sud , žalbu i odgovor na žalbu ukoliko su podneti , uz sve dopise predmeta, dostavlja drugostepenom sudu najkasnije u roku od sedam dana.

188.2 Ukoliko podnosioc žalbe smatra da su u prvostepenom postupku prekršene odredbe parničnog postupka, prvostepeni sud može da da objašnjenja u vezi sa podacima u žalbi koji se odnose na takva kršenja , a prema potrebi može da vrši istragu sa ciljem verifikovanja istinitosti podataka u žalbi”.

ZAKON Br. 06/L – 054 O SUDOVIMA

Član 26 Nadležnosti Vrhovnog suda

1. Vrhovni sud je nadležan za:

[...]

1.6. predmete Agencije za privatizaciju ili Kosovske povereničke agencije u Posebnoj komori Vrhovnog suda;

ZAKON BR. 06/L-086 O SPECIJALNOJ KOMORI VRHOVNOG SUDA KOSOVA ZA PITANJA KOJA SE ODNOSI NA KOSOVSKU AGENCIJU ZA PRIVATIZACIJU

Član 5 Nadležnost

1. Specijalna komora ima isključivu nadležnost nad svim predmetima i postupcima koji uključuju bilo koje od sledećeg:

1.1. osporavanje odluke ili preduzete mere KPA ili Agencije preduzete u skladu sa Uredbom o KPA ili Zakonom o Kosovskoj agenciji za privatizaciju.

1.2. potraživanja protiv KPA ili Agencije koja proizlaze iz neuspeha ili odbijanja KPA ili Agencije za obavljanje radnje ili obaveze u skladu sa zakonom ili ugovorom;

1.3. tužba protiv KPA ili Agencije za finansijske gubitke koji su navodno nastali zbog odluke ili radnje KPA ili Agencije, u skladu sa upravnim nadležnostima dodeljenim u skladu sa Uredbom o KPA ili Zakonom o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, u vezi sa preduzećem ili korporacijom;

1.4. tužbu protiv preduzeća ili korporacije koja je navodno nastalo tokom ili pre vremena kada je takvo preduzeće ili korporacija bila predmet upravne nadležnosti KPA, ili Agencije;

1.5. zahtevi kojima se zahtevaju prava, pravo vlasništva ili interes na:

- 1.5.1. bilo koju aktivu ili imovinu nad kojom je Agencija ili KPA ima ili je objavila administrativna odnosno upravna ovlašćenja;
 - 1.5.2. vlasništvo preduzeća ili korporacije;
 - 1.5.3. vlasništva nad bilo kojim kapitalom preduzeća ili korporacije, odnosno
 - 1.5.4. bilo koju aktivu ili imovinu u posedu ili pod nadzorom preduzeća ili korporacije, ukoliko je takvo pravo, vlasništvo ili interes navodno nastalo tokom ili pre vremena kada je takvo preduzeće ili korporacija bilo pod upravom KPA ili Agencije;
- 1.6. potraživanje ili tužbeni zahtev koji osporava bilo koji aspekt zvaničnog spiska zaposlenih koji imaju zakonita prava u preduzeću, koji je KPA ili Agencija objavila na osnovu člana 10. Uredbe UNMIK-a br. 2003/13 ili bilo kojih sukcesivnih zakona koji uređuju sastavljanje takvih spiskova;

Član 69 **Usmeni žalbeni postupak**

1. Njegovom inicijativom ili na osnovu pismenog zahteva jedne strane, Žalbeno veće odlučuje ukoliko će održati jednu ili više sednice saslušanja u vezi sa odgovarajućom žalbom. Apelacioni koledž uzima u obzir bilo koji zahtev za usmenu proceduru koja se podnosi od bilo koje stranke, koja podnosi njene razloge za podnošenje zahteva za usmenu proceduru. Takav zahtev podnosi se pre završetka procedure pismene žalbe.
2. Tokom usmenih rasprava, žalbenim većem predsedava njegov predsednik veća. Predsednik sudskog veća odgovoran je za uredno održavanje rasprave. Na početku svake rasprave, predsednik sudskog veća potvrđuje prisustvo stranaka i njihovih advokata.
3. Stranka koju u postupku zastupa advokat može se obratiti Žalbenom veću samo putem svog advokata, osim u slučaju kada član Žalbenog odbora postavi pitanje direktno stranki.
4. Pri otvaranju usmenih rasprava, predsednik sudskog veća pruža kratak uvod o žalbi, pravnoj stvari koja je sporna i bilo kakvu činjenicu koja je utvrđena od strane organa koji je izdao datu Odluku ili presudu za koju stranka tvrdi da je "jasno pogrešna".
5. Na usmenoj raspravi, strankama se pruža mogućnost da usmeno predstavljaju svoje pravne argumente. Stranke će ograničiti svoje izlaganje na činjenice i dokaze koji su sadržani u evidenciji a koji su od materijalne važnosti za žalbu i na pravna pitanja koja su od materijalne važnosti za žalbu. Žalbeno veće može nametnuti racionalno ograničenje na vremenski rok stavljen na raspolaganje svakoj stranki za njeno izlaganje.
6. Izuzev u slučajevima koji su izričito dopušteni u skladu sa članom 70 ovog Zakona, sudija(e) ne sprovodi dokazni postupak.
7. Zapisničar vodi stenografski zapisnik sa svih usmenih žalbenih rasprava koje se takođe evidentiraju od strane sudskog izvestioca. Ovi zapisnici potpisuju se od strane predsednika sudskog veća.

Član 70 **Podnošenje novih dokaza**

U izuzetnim okolnostima i nakon ukazivanja na dobru nameru, Žalbeno veće može dozvoliti stranki da predloži Žalbenom veću nove dokaze koji nisu bili na raspolaganju stranki tokom dokaznog dela prvostepenog postupka. Pismeni zahtev za dobijanje date dozvole podnosi se prvo Žalbenom odboru i uručuje se drugim strankama najmanje petnaest (15) dana pre dana održavanja rasprave, u slučajevima u kojima se predlaže izvođenje datih dokaza. Žalbeno veće može ovlastiti izvođenje novih dokaza ukoliko smatra da je isto u interesu pravde.

Član 76 Sukobi i tumačenje

1. *Odredbe ovog zakona imaju prednost nad svim kontradiktornim odredbama u bilo kojoj drugoj uredbi pod uslovom da u slučaju bilo kakvog sukoba između ovog zakona i Zakona br. 04/L-035 o reorganizaciji određenih preduzeća i njihovu aktivu ili zakonodavstva koja proizlaze iz njega, Zakon br. 04/L-035 ili sukcesivni zakonski propisi imaće prednost u zavisnosti od toga koji zakon je na snazi.*
2. *Stupanjem na snagu ovog zakona, predsednik Vrhovnog suda u bliskoj saradnji sa nadzornim sudijom Specijalne komore i upravnikom Specijalne komore odmah preduzima sve korake neophodne za reorganizaciju rada sudija pojedinaca i žalbenih veća i dodeljivanje predmeta svakom sudiji.*
3. *Specijalna komora može prilikom tumačenja i primene ovog zakona, ako je potrebno rešiti proceduralno pitanje koje nije dovoljno uređeno u ovom zakonu uzeti u obzir i primeniti mutatis mutandis relevantne odredbe Zakona o parničnom postupku.*

Ocena prihvatljivosti zahteva

60. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje precizirani Zakonom i propisani Poslovníkom o radu.
61. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. [...]

Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

62. Sud dalje, takođe, razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su dalje precizirani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je propisano:

Član 47 (Individualni zahtevi)

1. *Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
2. *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*

Član 48 (Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49 (Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

prava koja su zagantovana članom 31. [Pravo na pravično suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a, iz razloga jer je kao rezultat njegovog ne obavješavanja o prenosu predmeta na Žalbenu veće PKVS-a njemu (i) onemogućeno iznošenje dokaza u svoju korist i (ii) onemogućeno da traži održavanje saslušanja u ovoj sudskoj instanci. U vezi sa ovim poslednjim, Sud primećuje da na osnovu stava 1 člana 69. (Usmeni žalbeni postupak) Zakona o PKVS-u, utvrđeno je sledeće: „Njegovom inicijativom ili na osnovu pismenog zahteva jedne strane, Žalbenu veće odlučuje ukoliko će održati jednu ili više sednice saslušanja u vezi sa odgovarajućom žalbom. Apelacioni koledž uzima u obzir bilo koji zahtev za usmenu proceduru koja se podnosi od bilo koje stranke, koja podnosi njene razloge za podnošenje zahteva za usmenu proceduru. Takav zahtev podnosi se pre završetka procedure pismene žalbe“.

68. Sud, uzimajući za osnov okolnosti konkretnog slučaja i navode podnosioca zahteva u njegovom zahtevu podnetom Sudu, ocenjuje da se njegove tvrdnje vežu sa načelom kontradiktornosti u sudskom postupku i njegovim pravom da bude saslušan, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje, koje je zagantovano u stavu 1, člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1, člana 6. EKLJP-a.

A. Opšta načela ESLJP-a i Suda

69. Shodno tome, u oceni gore navedenih tvrdnji, Sud će prvo razraditi (i) opšta načela u pogledu (a) načela kontradiktornosti i (b) prava na ročište, zagantovana stavom 1 člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. EKLJP-a, u meri u kojoj su relevantni u okolnostima konkretnog slučaja, da bi nastavio sa (ii) primenom ovih opštih načela u okolnostima konkretnog slučaja. Ove kategorije navoda, Sud će razmotriti na osnovu sudske prakse Suda i ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagantovane Ustavom.
70. Sud, na osnovu svoje konsolidovane sudske prakse, zasnovane na sudskoj praksi ESLJP-a, u početku smatra važnim da ponovi opšti stav da „pravda“ koju zahtevaju gore navedeni članovi Ustava, i EKLJP-a, nije „supstancijalna“ pravda, već „proceduralna“ pravda. Na praktičnom nivou, koncept „proceduralne pravde“ podrazumeva: (i) mogućnost kontradiktornih postupaka/načelo proceduralne kontradiktornosti; (ii) mogućnost stranaka da iznesu argumente i dokaze koje smatraju važnim za relevantni predmet u različitim fazama postupka; (iii) mogućnost efikasnog osporavanja argumenata i dokaza koje je iznela suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji su, objektivno gledajući, važni za rešavanje slučaja, da budu saslušani i razmatrani od strane redovnih sudova na odgovarajući način (vidi, na sličan način, slučaj ESLJP-a *Barbera, Messequei Jabardo protiv Španije*, br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68 i slučajeve [KI42/16](#), sa podnosiocem *Valdet Sutaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. novembra 2016. godine, stav 41; kao i slučajeve Ustavnog suda: [KI128/19](#), sa podnosiocem *Artan Mala*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. februara 2021. godine, [KI22/19](#), podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine i [KI148/21](#), sa podnosiocem *Fatos Dervishaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stav 58).
71. Na osnovu gore navedenog, Sud ponavlja važnost prava na kontradiktorni proces, kao sastavnog dela pravičnog i nepristrasnog suđenja, u skladu sa kojim stranke moraju imati mogućnost ne samo da obelodane sve dokaze neophodne za uspeh u svojim navodima, već takođe da imaju saznanja i mogućnost da prokomentarišu sve iznete dokaze u predmetu koji mogu uticati na odluku Suda, i u nadležnosti je sudova da obaveste i omoguće strankama u postupku pristup informacijama (vidi, između ostalog, slučajeve ESLJP-a, *Krčmář i drugi protiv Republike Češke*, br. 35376/97, presuda od 3. marta 2000. godine, stav 40; *Nideröst-Huber protiv Švajcarske*, br. 18990/91, presuda od 18. februara 1997. godine, stav 24; i *Mantovanelli protiv Francuske*, br.

21497/93, presuda od 18. marta 1997. godine, stav 33; i slučaj Suda [KI159/17](#), podnosilac *Ismet Miftari*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. aprila 2019. godine).

72. U nastavku toga, Sud stavljaajući akcenat na glavni navod podnosioca zahteva koji se odnosi na pravo na održavanje saslušanja, ističe da je sudska praksa ESLJP-a utvrdila osnovna načela u pogledu prava na saslušanje. Na osnovu ove sudske prakse, Sud je utvrdio i relevantna načela i izuzetke na osnovu kojih se ocenjuje neophodnost održavanja saslušanja, u zavisnosti od okolnosti u odgovarajućim predmetima. Sledstveno tome, kroz niz presuda, Sud je istakao ova načela nalazeći povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog nedostatka saslušanja pred PKVS-om, odnosno pred Specijalizovanim većem i Žalbenim većem (vidi, između ostalog, slučajeve Suda [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI 151/19](#), [KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/55/](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), sa podnosiocima zahteva *Et-hem Bokshi i drugi*, presuda od 10. decembra 2020. godine; [KI160/19](#), [KI161/19](#), [KI162/19](#), [KI165](#), [KI166/19](#), [KI167/19](#), [KI168/19](#), [KI169/19](#), [KI170/19](#), [KI171/19](#), [KI172/19](#), [KI173/19](#) i [KI178/19](#), sa podnosiocima zahteva *Muhamet Këndusii drugi*, presuda od 27. januara 2021. godine; [KI181/19](#), [KI182/19](#) i [KI183/19](#), sa podnosiocima zahteva *Fllanza Naka, Fatmire Lima i Leman Masar Zhubi*, presuda od 27. januara 2021. godine; [KI220/19](#), [KI221/19/](#), [KI223/19](#) i [KI234/19](#), sa podnosiocem zahteva *Sadete Koca-Lila i Drugi*, presuda od 25. marta 2021. godine; i [KI186/19](#), [KI187/19](#), [KI200/19](#) i [KI208/19](#), sa podnosiocima zahteva *Belkize Vula Shala i drugi*; presuda od 28. aprila 2021. godine i [KI01/20](#), sa podnosiocem *Momir Marinković*, presuda od 29. jula 2021. godine).

B. Ocena suda

73. Kao što je gore naglašeno, u ocenjivanju tvrdnji podnosioca zahteva, Sud će se usredsrediti na tvrdnju podnosioca zahteva da zatraži saslušanje pred Žalbenim većem PKVS-a, koje je omogućeno prema odredbama Zakona o PKVS-u kao rezultat neobaveštenja o prenosu slučaja Žalbenom veću PKVS-a.
74. Kao što je precizirano u delu postupka pred Sudom, kao rezultat navoda podnosioca zahteva i u svetlu postupka koji je razvijen pred redovnim sudovima, Sud je od potonjeg, konkretno od Apelacionog suda, zatražio da li je podnosilac zahteva obavешten o prenosu njegovog slučaja Žalbenom veću PKVS-a. Međutim, Apelacioni sud, osim što je dostavio propratni akt o prenosu slučaja Žalbenom veću PKVS-a, nije dostavio Sudu konkretne informacije da li je podnosilac zahteva bio obavешten o prenosu slučaja. Štaviše, na osnovu kompletnog spisa predmeta od strane Žalbenog veća PKVS-a, takođe ne proizilazi da je podnosilac zahteva obavешten od strane ove sudske instance da pitanje koje se veže sa tužbenim zahtevom i žalbom KAP-a, odnosno u kojoj je podnosilac zahteva bio tužena strana, je prenet na Žalbeno veće PKVS-a.
75. Stoga, u svetlu gore navedenog i na osnovu gore razrađenih načela, Sud u nastavku prvo mora prvo da proceni da li je u okolnostima konkretnog slučaja, činjenica da podnosilac zahteva nije imao mogućnost da zatraži održavanje saslušanja koje je omogućeno kroz stav 1 člana 69. (Usmeni žalbeni postupak) Zakona o PKVS-u njemu povređeno pravo na iznošenje relevantnih argumenata i dokaza u svoju korist.
76. Sud prvo ističe da na osnovu odredaba ZPP-a, koje se odnose na predmetnu nadležnost, na odluke ili propratne akte redovnih sudova za prenos slučajeva drugim sudovima, u ovom slučaju u PKVS-u, ne rezultira da će dovesti do toga da stranke podnesu pravna sredstva. Štaviše, na osnovu stava 4 člana 5. pomenutog Zakona o PKVS-u, utvrđeno je da: „*Za bilo koji zahtev, pravnu stvar, predmet ili postupak (u nastavku stava pod zajedničkim imenom kao "stvari") upućen pre stupanja na snagu ovog zakona, ako sud kojem je predmet prosleđen, taj sud nastavlja da ima nadležnost nad tim*

predmetom, dok njegove odluke i presude s tim u vezi podležu preispitivanju od strane Specijalne komore po pravovremenom podnošenju zahteva stranke ili treće strane“.

77. U pogledu ovog poslednjeg, odnosno u vezi nadležnosti PKVS-a da odlučuje o tužbi KAP-a, Sud primećuje da je Žalbeno veće u svojoj presudi naglasilo sledeće: „Predmet spora je zahtev za priznanje prava svojine u vezi sa navedenim parcelama. Ove parcele pre njihove prodaje bile su na ime DP ZZ„BEC“, Đakovica. Za ovu tužbu je predmetnu nadležnost imao Osnovni sud u Đakovici, kao i žalba tužioca protiv presude ovog suda C. br. 210/16 od 2.08.2019. godine, nepravedno je upućena Apelacionom sudu u Prištini, pošto u vreme podnošenja žalbe 16. septembra 2019. godine, ovaj Sud nije bio nadležan da odlučuje o ovoj žalbi“. U nastavku toga, Žalbeno veće je utvrdilo da je na osnovu člana 5 i 6 i stava 1 člana 76. (Sukobi i tumačenje) Zakona o PKVS-u, PKVS „ima predmetnu nadležnost i za takve tužbe kao što je ova u ovom slučaju“.
78. Shodno navedenom, Sud ne dovodi u pitanje obavezu utvrđenu navedenom odredbom, na osnovu koje je Apelacioni sud preneo slučaj Žalbenom veću PKVS-a. Međutim, u okolnostima slučaja, kako tvrdi sam podnosilac zahteva, obaveza je da podnosilac zahteva bude obavešten o prenosu njegovog slučaja Apelacionom veću PKVS-a, kako bi mogao da ostvari svoje pravo da zatraži održavanje saslušanja u ovoj instanci PKVS-a, kako je utvrđeno članom 69. Zakona o PKVS-u.
79. S tim u vezi, Sud podseća da je stavom 1 člana 69. Zakona o PKVS-u propisano da: „Žalbeno veće uzima u obzir bilo koji zahtev za usmeni postupak koji se podnosi od bilo koje stranke, koja predstavlja njegove razloge za podnošenje zahteva za usmeni postupak. Takav zahtev podnosi se pre završetka procedure pismene žalbe“.
80. U nastavku teksta, stavom 4. istog člana, propisano je da: „Pri otvaranju usmenih rasprava, predsednik sudskog veća pruža kratak uvod o žalbi, pravnoj stvari koja je sporna i bilo kakvu činjenicu koja je utvrđena od strane organa koji je izdao datu Odluku ili presudu za koju stranka tvrdi da je „jasno pogrešna“. Dok stav 5. člana 69. Zakona, u smislu načela kontradiktornosti i jednakosti stranaka, omogućava strankama da „[...] ukratko usmeno iznesu svoje pravne argumente. Stranke ograničavaju svoja izlaganja na činjenice i dokaze prikazane u tvrdnjama koje su relevantne za žalbu i pravna pitanja koja su relevantna za žalbu. Žalbeno veće može odrediti razuman rok za svaku stranu za takva predstavljanja“.
81. Slično i na osnovu odredbi Zakona o PKVS-u, koji je na snazi od 2019. godine, i koji se primenjuje u okolnostima konkretnog slučaja, Sud primećuje da na osnovu člana 66. (Sadržaj žalbe) i člana 70. (Izvođenje novih dokaza) ovog zakona, stranke, između ostalog, imaju mogućnost da ulože žalbe pred Žalbenim većem i u vezi sa pravnim i činjeničnim pitanjima, uključujući i mogućnost iznošenja novih dokaza, te stoga Žalbeno veće ima nadležnost da ocenjuje pravna i činjenična pitanja, i punu nadležnost da ocenjuje način na koji je niži organ ocenio činjenice, u konkretnom slučaju podnosioca zahteva, Osnovni sud. Shodno tome, Sud ocenjuje da nije sporno da predmet koji se razmatra pred Žalbenim većem nije (i) isključivo pravno pitanje; i (ii) nije tehničke prirode. Naprotiv, predmet koji se razmatra pred Žalbenim većem pokretao je važna činjenična i pravna pitanja.
82. U pogledu poslednjeg, Sud uzima u obzir činjenicu da je presudom Osnovnog suda kojom je odbijen tužbeni zahtev KAP odlučeno u korist podnosioca zahteva, kao rezultat prenosa predmeta na Žalbeno veće PKVS-a od strane Apelacionog suda, osporenom presudom Žalbenog veća PKVS-a. Tužbeni zahtev KAP-a je usvojen kao osnovan, te je kao rezultat toga ugovor o kupoprodaji poništen kao nevažeći, kojim je podnosilac

- zahteva obavezan da nepokretnost imovine koja je predmet kupoprodajnog ugovora i već upisana na njegovo preda u posed KAP-u.
83. Sud, vraćajući se na nalaze Žalbenog veća u svojoj presudi, primećuje da je u vezi sa održavanjem saslušanja Žalbeno veće (i) odlučilo da ne održi usmenu sednicu; i (ii) u vezi sa odgovorom na žalbu KAP-a, Žalbeno veće je zaključilo da: „[...] na osnovu dostavnice koja postoji u spisu, žalbu KAP-a je prihvatio advokat optuženog dana 19.09.2019. , ali u spisu nema dokaza da je dat bilo kakav odgovor na ovu žalbu“.
84. U odnosu na prvi, Sud takođe ističe činjenicu da Žalbeno veće nije opravdalo „povlačenje sa saslušanja“, već se zadovoljilo samo pozivanjem na član 69. Zakona o PKVS-u. Poslednje navedeni, kako je gore pojašnjeno, jednostavno utvrđuje nadležnost Žalbenog veća da odlučuje o održavanju ročišta po sopstvenoj inicijativi ili na zahtev strane. Relevantna presuda ne sadrži nikakvo pojašnjenje u vezi sa odlukom Žalbenog veća o „povlačenje sa saslušanja“. U tom kontekstu, Sud naglašava da na osnovu sudske prakse ESLJP-a, u oceni tvrdnji u vezi sa nedostatkom saslušanja, takođe treba razmotriti da li je odbijanje održavanja takvog saslušanja opravdano (vidi i slučajeve ESLJP-a, [Pönkä protiv Estonije](#), zahtev br. 64160/11, presuda od 8. novembra 2016. godine, stavovi 37-40 i [Mirovni inštitut protiv Slovenije](#), br. 32303/13, presuda od 13. marta 2018. godine, stav 44. i reference korišćene u njemu).
85. U nastavku druge, na osnovu odgovora Osnovnog suda, proizilazi da je kao rezultat žalbe KAP-a, podnosilac zahteva dostavio odgovor na žalbu, koji nije bio deo spisa koji je Apelacioni sud dostavio Žalbenom veću PKVS-a. S tim u vezi, Sud, bez prejudiciranja da li je odgovor na žalbu kod KAP-a od strane podnosioca zahteva podnet u zakonskom roku ili ne, u svakom slučaju isti u smislu poštovanja načela kontradiktornosti, uključujući poštovanje načela jednakosti oružja, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje, ovaj odgovor je trebao da bude deo spisa, za koji je Žalbeno veće PKVS-a morao da ponudi svoju ocenu i nalaz, uključujući ovde i utvrđivanje u pogledu njene prihvatljivosti ili dostavljanje odgovora na žalbu u zakonom utvrđenom roku.
86. Sud je nakon razrade principa i standarda razvijenih kroz sudsku praksu ESLJP-a, afirmisanih kroz sopstvenu sudsku praksu Suda i razmatranja navoda podnosioca zahteva, u smislu prava na održavanje saslušanja koja je blisko povezana sa načelom kontradiktornosti, nalazi da u okolnostima konkretnog slučaja podnosilac zahteva (i) ne osporava niti dovodi u pitanje nadležnost ili predmetnu nadležnost PKVS-a da odlučuje u vezi sa žalbom KAP-a (ii) međutim, u smislu načela kontradiktornosti, nalazi da je podnosiocu zahteva onemogućeno ili uskraćeno pravo da zatraži saslušanje, kao rezultat neobaveštenja o prenosu njegovog predmeta Žalbenom veću PKVS-a. Shodno tome, Sud nalazi da je osporena presuda, odnosno presuda [AC-II-21-0058] Žalbenog veća PKVS-a od 23. maja 2022. godine, doneta uz kršenje načela i garancija sadržanih u članu 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, što je za posledicu imalo povredu prava podnosioca zahteva da zahteva saslušanje.
87. Nalaz Suda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u okolnostima konkretnog slučaja, isključivo se odnosi na pravo podnosioca zahteva da podnese zahtev za održavanje saslušanja kako je obrazloženo u ovoj presudi. Međutim, na osnovu svog nalaza koji se odnosi na načelo kontradiktornosti i prava podnosioca zahteva zagarantovanih zakonom i Ustavom, Sud ponavlja da Žalbeno veće, u postupku preispitivanja, i u smislu njegovog prava da bude saslušan, treba podnosiocu zahteva da pruži mogućnost da iznese sve argumente u vezi sa pravnim i činjeničnim pitanjima, uključujući mogućnost izvođenja novih dokaza. Pored toga, uzimajući u obzir da je zaključak presude Osnovnog suda išao u korist podnosioca zahteva, Žalbeno veće treba da razmotri i oceni način na koji je ovaj sud ocenio činjenice u okolnostima slučaja, omogućavajući parničarima da iznesu sve relevantne argumente i dokaze u vezi sa procesom kupoprodaje i svojine nepokretnosti u ovom slučaju.

88. Shodno tome, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud je utvrdio da: (i) na osnovu člana 69. primenljivog Zakona o PKVS-u, podnosilac zahteva ima pravo da podnese Žalbenom veću zahtev za održavanje saslušanja, preko kojeg isti, u smislu I u okviru kontradiktornosti, ima pravo da iznese svoje argumente i dokaze u vezi sa zahtevom KAP-a; (ii) međutim, takav zahtev je bio onemogućen za podnosioca zahteva jer on nije bio obavešten o prenosu njegovog predmeta sa Apelacionog suda na Žalbeno veće PKVS-a, bilo od strane Apelacionog suda ili samog Žalbenog veća PKVS-a.
89. Konačno, Sud utvrđuje da je presuda [AC-II-21-0058] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća PKVS-a doneta u suprotnosti sa stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustav Republike Kosovo u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom stavom 7, člana 113. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i u skladu sa pravilom 48 (1) (a) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 4. septembra 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da presuda [AC-II-21-0058] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju nije u skladu sa stavom 1, člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi sa stavom 1, člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI NIŠTAVOM presudu [AC-II-21-0058] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju;
- IV. DA VRATI presudu [AC-II-21-0058] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova na ponovno odlučivanje prema zaključcima presude Suda;
- V. DA NALOŽI Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova da obavesti Sud, u skladu sa pravilom 60 (5) Poslovnika o radu, do 4. marta 2024. godine, o merama koje su preduzete radi izvršenja presude Suda;
- VI. DA OSTANE posvećen ovom pitanju u skladu sa ovim nalogom;
- VII. DA DOSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa stavom 4, člana 20. Zakona, objavi u Službenom listu;
- VIII. DA UTVRDI da ova presuda stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 4, člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

